

Wyrażenia dzierżawcze w językach duńskim i szwedzkim w ujęciu diachronicznym i synchronicznym

Dzierżawczość to jedna z najbardziej uniwersalnych relacji wyrażanych w językach świata. Istnieje wiele różnych typów relacji i znaczeń, które zawierają się w tak ogólnym pojęciu, jakim jest dzierżawczość, na przykład relacja posiadania w najbardziej prototypicznym sensie posesywności, ale również relacje meronimiczne (relacja część-całość, np. *dach domu*), relacje pokrewieństwa (*moja matka*), czy bardziej niejednoznaczne relacje kontroli (*mój projekt*). Do wyrażania dzierżawczości używamy odpowiednich konstrukcji gramatycznych, takich jak zaimki dzierżawcze, przypadki, przyimki, funkcje składniowe i inne.

W językach skandynawskich, które są przedmiotem badania, tj. szwedzkim i duńskim, dzierżawczość wyrażana jest poprzez użycie jednej z poniższych konstrukcji dzierżawczych: 1) s-genitiv, 2) grupy przyimkowe, 3) zaimki dzierżawcze, 4) zaimki dzierżawcze zwrotne oraz 5) rodzajnik określony. Z punktu widzenia historii rozwoju tych języków wciąż pozostaje kilka pytań, na które nie znamy odpowiedzi, związanych z rozwojem konstrukcji dzierżawczych i ich wzajemną zależnością. Na przykład, kiedy i w jakich kontekstach pojawiło się użycie grup przyimkowych w wyrażeniach dzierżawczych? Dlaczego używamy s-genitivu w niektórych przypadkach (np. szw. *Annas bok* „książka Anny”), a grup przyimkowych w innych przypadkach (np. szw. *priset på bensin* „cena benzyny”)? Czy istnieją różnice w użyciu wyrażen dzierżawczych między językiem duńskim a szwedzkim na przestrzeni ich rozwoju, mimo że języki te są tak blisko ze sobą spokrewnione?

Celem projektu jest przestudiowanie użycia i dystrybucji wyrażen dzierżawczych w językach szwedzkim i duńskim od okresu spisania pierwszych tekstów (ok. 1200 rok) do czasów współczesnych. Istotną częścią projektu jest również zbadanie zróżnicowania konstrukcji dzierżawczych i różnych czynników, które mogą nam pomóc odpowiedzieć na pytanie, dlaczego dana konstrukcja jest preferowana w danym kontekście. W projekcie ogólny nacisk położony zostanie na różne możliwe aspekty znaczenia dzierżawczości, np. opozycja konceptu POSIADANIA i konceptu LOKATYWNOŚCI w wyrażeniach dzierżawczych.